

Metodika

Statistika rodinných účtů (SRÚ) sleduje a poskytuje informace o výši údajů a struktuře spotřeby domácností – poskytuje informace o výši jejich vydání a struktuře spotřeby. Informace o odlišnostech spotřeby v domácnostech tříděných podle rozličných hledisek nebo o vlivu různých faktorů (např. pohyb cen, situace na trhu) na strukturu vydání a spotřební zvyklosti domácností nelze získat z jiných zdrojů.

SRÚ je v podstatě jediným zdrojem informací o vydáních domácností ve vazbě na jejich příjmy. Z výsledků SRÚ lze vyhodnocovat změny ve výši a struktuře příjmů v rámci zpravodajského souboru a ve vztahu k výdajům domácností.

V návaznosti na připravované nařízení Integrated European Social Statistics (IESS), které předpokládá integraci sociálních šetření v domácnostech a šetření na základě náhodného výběru, ČSÚ přistoupil k reformě šetření SRÚ. V roce 2016 proběhl naposledy dosavadní způsob zjišťování (prováděný kvótním výběrem) na redukovaném vzorku domácností, který umožnil zpracování reprezentativních výstupů pouze v omezeném rozsahu a podrobnosti. Od roku 2017 probíhá šetření SRÚ již v rámci nového modelu metodou náhodného výběru, což ovlivní podobu i termín příštích publikovaných výsledků.

Zpravodajské domácnosti SRÚ byly do roku 2016 vybírány záměrným kvótním výběrem. Hlavní myšlenkou kvótního výběru bylo vytvořit soubor, který by kopíroval rozhodující strukturální stavbu. Bylo například předem určeno, kolik v šetřeném vzorku bude zaměstnaneckých domácností, domácností osob samostatně výdělečně činných, důchodcovských domácností apod. Dalším výběrovým znakem byla velikost obce a druh domu. Kvótní výběr je druhem záměrného výběru.

Jednotkou výběru a zpravodajskou jednotkou šetření je hospodařící domácnost, tzn. soubor osob společně bydlících, které se společně podílejí na úhradě základních výdajů (na výživu, provoz domácnosti, údržbu bytu apod.).

ČSÚ centrálně rozděloval domácnosti podle jednotlivých výběrových znaků do celé republiky a rovněž rozvrhoval i měsíce podrobného vedení zápisů o vydáních za potraviny a nealkoholické nápoje tak, aby byly (v rozdělení podle skupin domácností, počtu dětí a příjmových pásem) rovnoměrně rozloženy do celého roku. Každá domácnost podrobně zapisovala vydání za potraviny a nealkoholické nápoje pouze dva měsíce v roce, v ostatních měsících sdělovala jen celkovou sumu těchto vydání.

Pro tři nejvýznamnější skupiny domácností se používala ještě další výběrová kritéria, a to např.:

čistý peněžní příjem na jednoho člena domácnosti a počet vyživovaných dětí pro domácnosti zaměstnanců a domácnosti osob samostatně výdělečně činných;

důchod na jednoho člena domácnosti a počet členů (u jednočlenných domácností také pohlaví osoby) pro domácnosti důchodců bez ekonomicky aktivních členů.

Čisté peněžní **příjmy** jsou tvořeny příjmy ze závislé činnosti, z podnikání, sociálními příjmy a ostatními příjmy jednotlivých členů i celé domácnosti. Získají se z hrubých příjmů odečtením odvodů na zdravotní a sociální pojištění a daně z příjmů. Do peněžních příjmů nejsou započteny vybrané úspory ani přijaté půjčky a úvěry. V příjmech ze soukromého podnikání jsou v SRÚ zjišťovány pouze částky, které byly z výnosu podnikání převedeny pro potřebu domácnosti a jejich jednotlivých členů.

Pro třídění spotřebních **vydání** se v SRÚ od roku 1999 používá klasifikace CZ-COICOP „Klasifikace individuální spotřeby podle účelu“. Klasifikace je třístupňová, má 14 oddílů, 58 skupin a 157 tříd. Byla vytvořena v rámci transformace klasifikační soustavy jako česká verze mezinárodního standardu COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose) pro zajištění mezinárodní srovnatelnosti statistických

ukazatelů a je závazná pro všechna statistická zjišťování prováděná podle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Předmětem klasifikace je zařazení všech druhů individuální spotřeby (vydání za zboží a služby) podle účelu použití. Pro sledování spotřebních výdajů domácností je určeno prvních dvanácti oddílů klasifikace. SRÚ přizpůsobila zčásti členění výdajů mezinárodnímu standardu specializovanému pro SRÚ, takže každá třída CZ-COICOP má přiřazenu jednu nebo více položek SRÚ. Chybějící skupiny 02.3 Narkotika, 04.2 Imputované nájemné a 12.2 Prostituce nejsou zatím v SRÚ zavedeny.

Imputované nájemné je hypotetické nájemné, jež by majitelé obydlí, ve kterých bydlí, inkasovali, kdyby je pronajímali. Anebo naopak, je to hypotetické nájemné, které by museli platit, kdyby tato obydlí nevlastnili, ale měli je v pronájmu.

Vydání podle CZ-COICOP jsou uspořádána do dvanácti oddílů:

01 Potraviny a nealkoholické nápoje

02 Alkoholické nápoje, tabák

03 Odívání a obuv

04 Bydlení, voda, energie, paliva

05 Bytové vybavení, zařízení domácnosti; opravy

06 Zdraví

07 Doprava

08 Pošty a telekomunikace

09 Rekreace a kultura

10 Vzdělávání

11 Stravování a ubytování

12 Ostatní zboží a služby

Poslední dostupné srovnání spotřebních vydání domácností důchodců v jednotlivých státech Evropy je v Eurostatu k dispozici z roku 2015. Jedná se o spotřební vydání domácností, v jejichž čele je nepracující důchodce. Česká republika nepočítá s imputovaným nájemným, proto imputované nájemné ostatních zemí ze srovnání bylo vyřazeno.

ČSÚ ve svých výstupech ze šetření SRÚ publikuje výsledky za domácnosti důchodců bez ekonomicky aktivních členů. Toto národní pojetí se odlišuje od definice Eurostatu, proto i dále uváděné údaje o struktuře spotřebních vydání (převzaté z Eurostatu) se mohou lišit od údajů publikovaných ČSÚ.

Ze srovnání bylo vyřazeno Německo, protože nemá uvedenu položku 08 Pošty a telekomunikace.

Podíly spotřebních vydání za vybrané státy jsou uvedeny v tabulce i v koláčových grafech v procentech.

Podíly spotřebních vydání

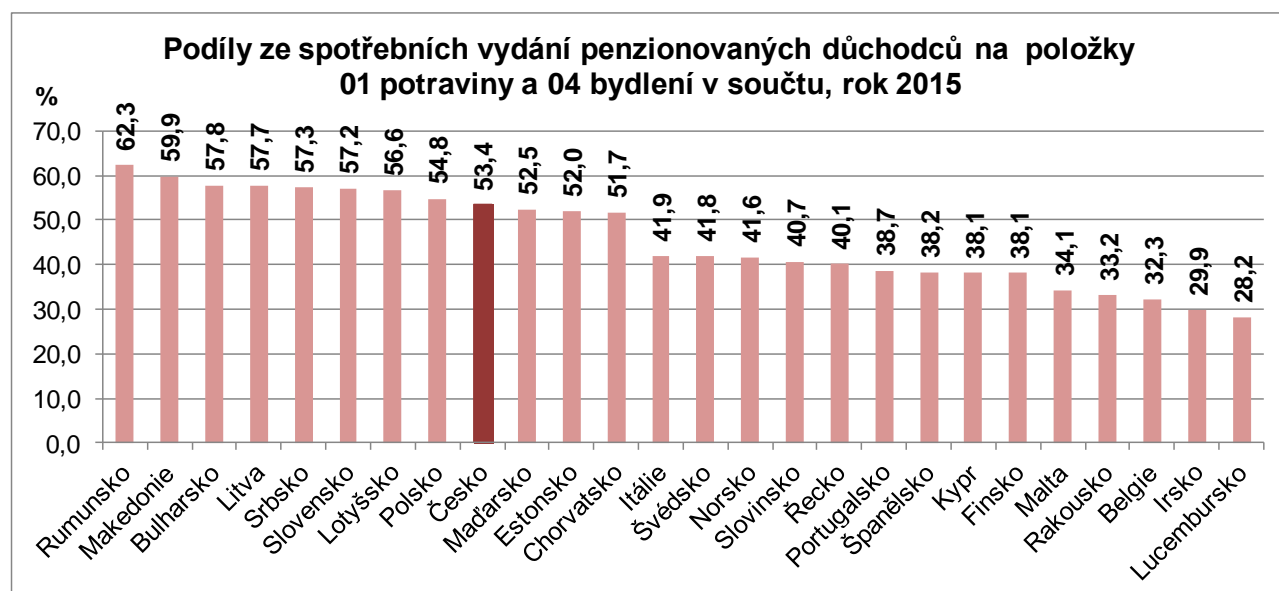
Vycházíme z databáze Eurostatu, z tabulky pod kódem hbs_str_t221.

Potraviny a bydlení

Nejvyšší podíl ze spotřebních výdajů důchodci zaplatí za potraviny a bydlení. Pokud sečteme podíly na potraviny (položka 01) a bydlení (položka 04) ze spotřebních vydání penzionovaných důchodců, dostaneme obrázek o tom, ve kterých státech vydají penzionovaní důchodci za tyto nezbytné komodity nejvyšší část svých spotřebních vydání. Přes 50 % těchto vydání vynakládají penzionovaní důchodci ve všech postkomunistických státech s výjimkou Slovinska. Nejhůře je na tom Rumunsko, jehož penzionovaní důchodci vydají na bydlení a potraviny 62,3 % svých spotřebních vydání. Následuje Makedonie, Bulharsko a Litva. V Česku penzionovaní důchodci za tyto nezbytné komodity vydají 53,4 % svých spotřebních vydání.

Naproti tomu, méně než 35 % za bydlení a potraviny celkem ze svých spotřebních vydání utratí penzionovaní důchodci především v Lucembursku (28,2 %), v Irsku, Belgii, Rakousku a Maltě.

Graf 1

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno)

Přibližme si jednotlivé položky spotřebních vydání penzionovaných důchodců blíže. Vybrali jsme ty nejdůležitější.

Potraviny a nealkoholické nápoje

Makedonie, Rumunsko, Litva, Srbsko, Bulharsko, Lotyšsko, Estonsko a Chorvatsko mají ve svých zemích penzionované důchodce, kteří vydají ze svých spotřebních vydání nejvyšší podíl na **položku 01 - potraviny a nealkoholické nápoje**. Makedonští důchodci na potraviny vydají 42,1 %, rumunští 41,0 % a litevští 39,1 %. Přes 30 % je to ještě v Estonsku a Chorvatsku. Naproti tomu státy západní Evropy, kterými jsou Lucembursko, Rakousko, Norsko a Švédsko, nevydají za potraviny a nealkoholické nápoje více než 16 % ze svých celkových spotřebních vydání.

Bydlení, voda, energie a paliva

Položka **04 - bydlení, voda, energie a paliva** stojí nejvíce penzionované důchodce v České republice a na Slovensku. V Česku za ně vydají 28,6 % z celkových spotřebních vydání, na Slovensku 28,3 %. Třetím

státem s nejvyšším podílem bydlení na spotřebních vydáních je Norsko (26,9 %). Čtvrtým je Švédsko s hodnotou 26,7 %. Přes 20 % ještě překročilo Polsko, Maďarsko, Německo, Finsko, Lotyšsko a Rumunsko.

Nejnižší podíly ze svých spotřebních vydání mají v průměru důchodci na Maltě s hodnotou pouze 9,4 %. Nízkých hodnot dosahují další jižní státy jako je Kypr, Řecko a Španělsko, které nepřekročily 15 %. Mezi nimi se nachází Irsko s podílem 13,6 %. Irsko nemá ani vysokou položku 01 - potraviny a nealkoholické nápoje (16,3 %).

Zdraví

Položka, která hraje v životě penzionovaných důchodců důležitou roli, je **06 - zdraví**. Podíl výdajů na zdraví je nejvyšší v Lotyšsku a Litvě. V Lotyšsku senioři na zdraví vydají 14,6 % ze všech spotřebních výdajů. V Litvě je to 13,5 %. Další země s vysokým podílem spotřebních výdajů na položku 06 - zdraví, jsou Řecko, Portugalsko a Bulharsko, jejichž hodnoty se pohybují nad 10 %. Naproti tomu země, kde penzionovaní důchodci vydají nejnižší podíl ze svých spotřebních vydání na položku 06 - zdraví, je Norsko. Je to pouze 2,7 %. Pod třemi procenty se nacházejí ještě Lucembursko a Slovinsko. Česko patří k zemím s nízkým podílem výdajů na zdraví (4,1 %).

Doprava

Irsko, Lucembursko a Slovinsko jsou státy, kde senioři vydají ze svých spotřebních vydání na položku **07 - dopravu** nejvyšší podíl. V Irsku je to 15,7 %, v Lucembursku 15,6 % a ve Slovinsku 15,2 %. Na rozdíl od Slovinska vydají však senioři v Irsku a Lucembursku nízký podíl ze svých spotřebních vydání na základní položky, na bydlení a potraviny. Naproti tomu Rumunsko, kde je podíl na potraviny a bydlení 62,3 %, na dopravu je pouhých 3,3 %. Podobně jsou na tom Litva a Lotyšsko. V Česku vydají senioři ze svých spotřebních vydání na dopravu 6,7 %.

Pošty a telekomunikace

Na položku **08 - Pošty a telekomunikace**, vydají penzionovaní důchodci ze svých spotřebních vydání nejvíce v Maďarsku (6,5 %) a Chorvatsku (5,4 %). Nejnižší podíl na položku 08 – Pošty a telekomunikace ze svých spotřebních vydání mají senioři v Rakousku, kteří vydají pouze 1,5 %.

Rekreace a kultura

Švédsko, Rakousko, Finsko a Irsko jsou státy, v nichž penzionovaní důchodci vydávají ze svých spotřebních vydání na položku **09 - rekreaci a kulturu** více než 10 %. Ve Švédsku je to 14,6 %. Naopak rumunští, makedonští, bulharští, srbští a řečtí penzionovaní důchodci nemají více než 4,0 % (3,0 - 3,9 %). V Česku je to 8,8 %.

Data podílů spotřebních výdajů penzionovaných důchodců v % shrnujeme v tabulce.

Tab. 1: Podíly vydání domácností penzionovaných důchodců za jednotlivé položky v %, rok 2015

	01 Potraviny a nealkoholické nápoje	02 Alkoholické nápoje a tabák	03 Odívání a obuv	04 Bydlení, voda, energie, paliva	05 Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	06 Zdraví
Rumunsko	41,0	6,1	3,4	21,3	4,5	9,4
Makedonie	42,1	3,3	5,1	17,7	6,3	5,6
Bulharsko	37,9	3,4	2,8	19,9	4,3	10,3
Litva	39,1	3,3	3,1	18,6	4,9	13,5
Srbsko	38,4	4,2	3,8	18,9	4,5	5,9
Slovensko	28,9	3,5	3,2	28,3	5,2	5,6
Lotyšsko	35,0	2,4	2,7	21,6	3,3	14,6

Senioři a jejich výdaje

Polsko	29,1	2,6	3,7	25,7	4,8	8,9
Česko	24,7	3,4	3,4	28,6	6,3	4,1
Maďarsko	27,9	3,1	2,5	24,6	4,6	9,0
Estonsko	33,3	4,5	2,8	18,7	6,0	8,1
Chorvatsko	32,7	3,1	5,1	18,9	4,5	4,0
Itálie	26,4	2,5	5,0	15,6	6,5	8,5
Švédsko	15,1	2,7	2,7	26,7	6,8	4,2
Norsko	14,7	4,7	6,9	26,9	6,7	2,7
Slovinsko	21,7	2,6	4,5	19,0	4,8	3,5
Řecko	25,5	3,5	4,7	14,5	5,2	10,6
Portugalsko	21,3	1,8	3,2	17,4	5,8	10,4
Španělsko	23,5	2,3	5,5	14,6	6,7	6,3
Kypr	26,0	2,3	4,8	12,2	8,5	9,7
Finsko	16,3	2,8	2,7	21,8	5,2	7,2
Malta	24,7	2,6	6,1	9,4	7,4	8,4
Rakousko	14,2	2,5	4,3	19,0	7,7	5,8
Belgie	16,3	2,9	4,1	16,0	6,4	7,5
Irsko	16,3	2,7	4,4	13,6	5,9	4,9
Lucembursko	12,5	2,0	6,2	15,7	8,8	3,8

Pokračování tabulky

	07 Doprava	08 Pošty a telekomunikace	09 Rekreace a kultura	Stravování a ubytování	12 Ostatní zboží a služby	01 a 04 potraviny a bydlení součet
Rumunsko	3,3	4,3	3,0	0,4	3,3	62,3
Makedonie	5,0	3,6	3,4	2,4	4,9	59,9
Bulharsko	6,2	4,5	3,6	2,9	4,0	57,8
Litva	4,7	3,5	4,4	0,6	4,4	57,7
Srbsko	7,6	5,2	3,8	1,8	5,4	57,3
Slovensko	7,3	4,9	5,3	3,2	4,7	57,2
Lotyšsko	4,9	3,9	6,5	1,3	3,7	56,6
Polsko	5,7	4,9	5,5	3,0	6,2	54,8
Česko	6,7	3,8	8,8	3,3	6,8	53,4
Maďarsko	6,5	6,5	5,4	1,7	8,0	52,5
Estonsko	8,6	4,6	7,3	1,2	4,4	52,0
Chorvatsko	10,7	5,4	5,1	1,8	8,3	51,7
Itálie	11,5	3,3	6,1	4,9	9,6	41,9
Švédsko	14,7	3,5	14,6	2,4	6,6	41,8
Norsko	14,9	2,6	7,6	3,6	8,7	41,6
Slovinsko	15,2	5,4	8,2	2,6	12,4	40,7
Řecko	9,5	4,3	3,9	10,0	6,8	40,1
Portugalsko	13,7	3,9	4,4	8,6	8,7	38,7
Španělsko	10,7	3,4	6,7	9,0	10,8	38,2
Kypr	12,2	4,1	4,4	7,2	8,2	38,1
Finsko	14,6	3,0	11,1	3,2	12,0	38,1
Malta	10,7	4,4	6,8	7,6	10,9	34,1
Rakousko	13,9	1,5	11,7	6,5	12,8	33,2

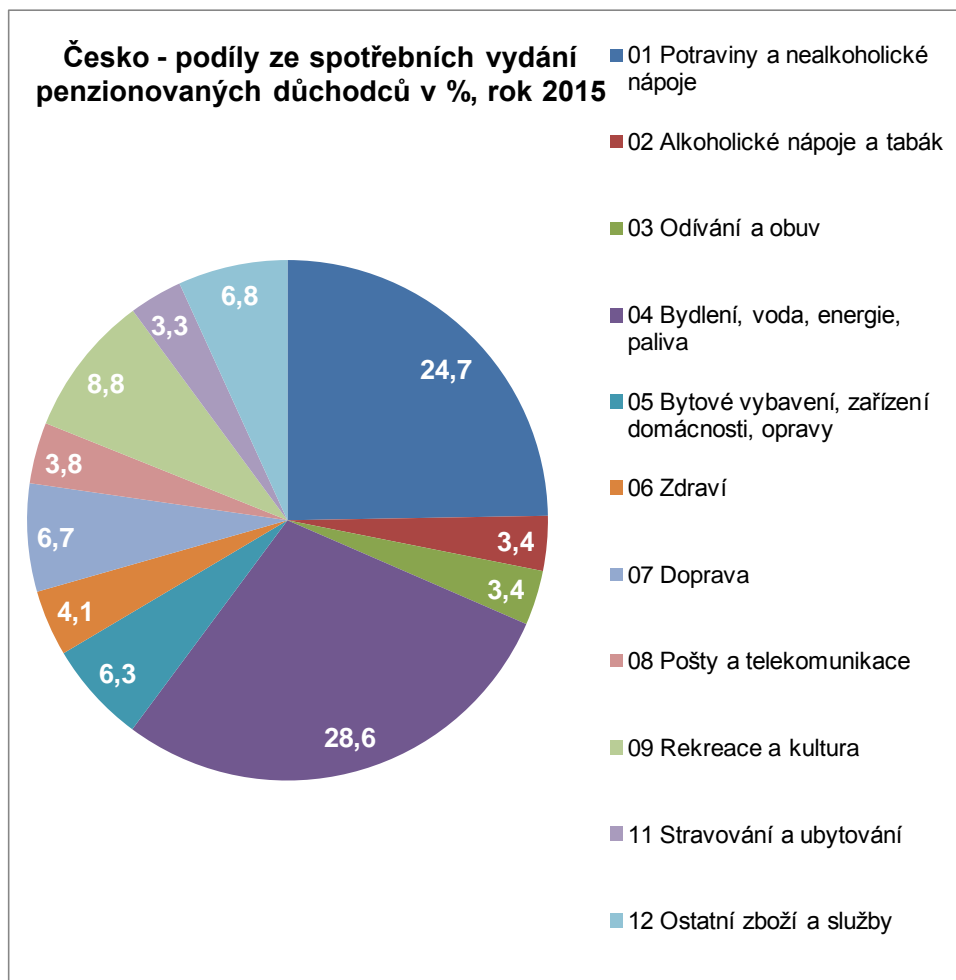
Belgie	12,6	3,5	9,9	7,3	13,3	32,3
Irsko	15,7	5,3	10,4	6,7	13,9	29,9
Lucembursko	15,6	2,7	9,3	11,2	11,8	28,2

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno)

Podíly ze spotřebních vydání v grafech

Pro ilustraci jsou uvedeny tři koláčové grafy. Data jsou za rok 2015. V České republice vypadá situace takto:

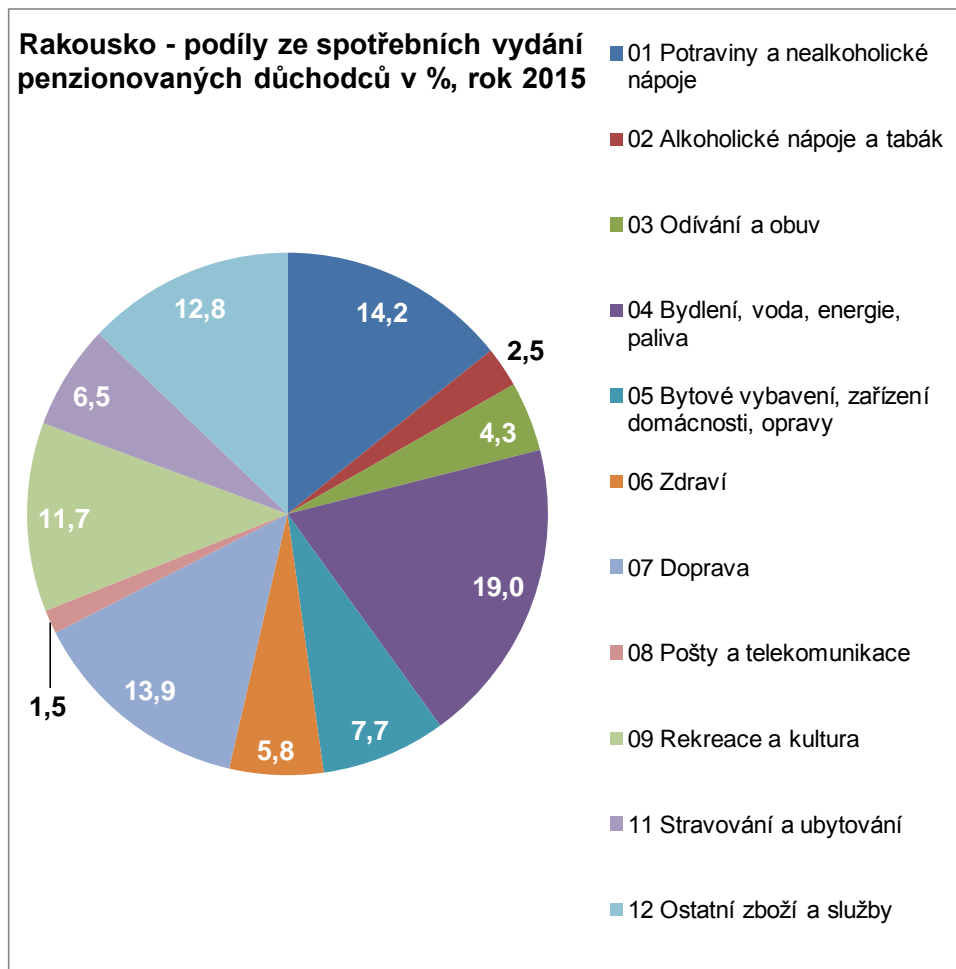
Graf 2

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno)

V Česku, jak už bylo zmíněno, nejvyšší podíl připadne na položku 04 bydlení, vodu, energie a paliva. Druhým nejvyšším podílem je položka 01 potraviny a nealkoholické nápoje. Třetím je položka 09 rekreace a kultura, která tvoří 8,8 %.

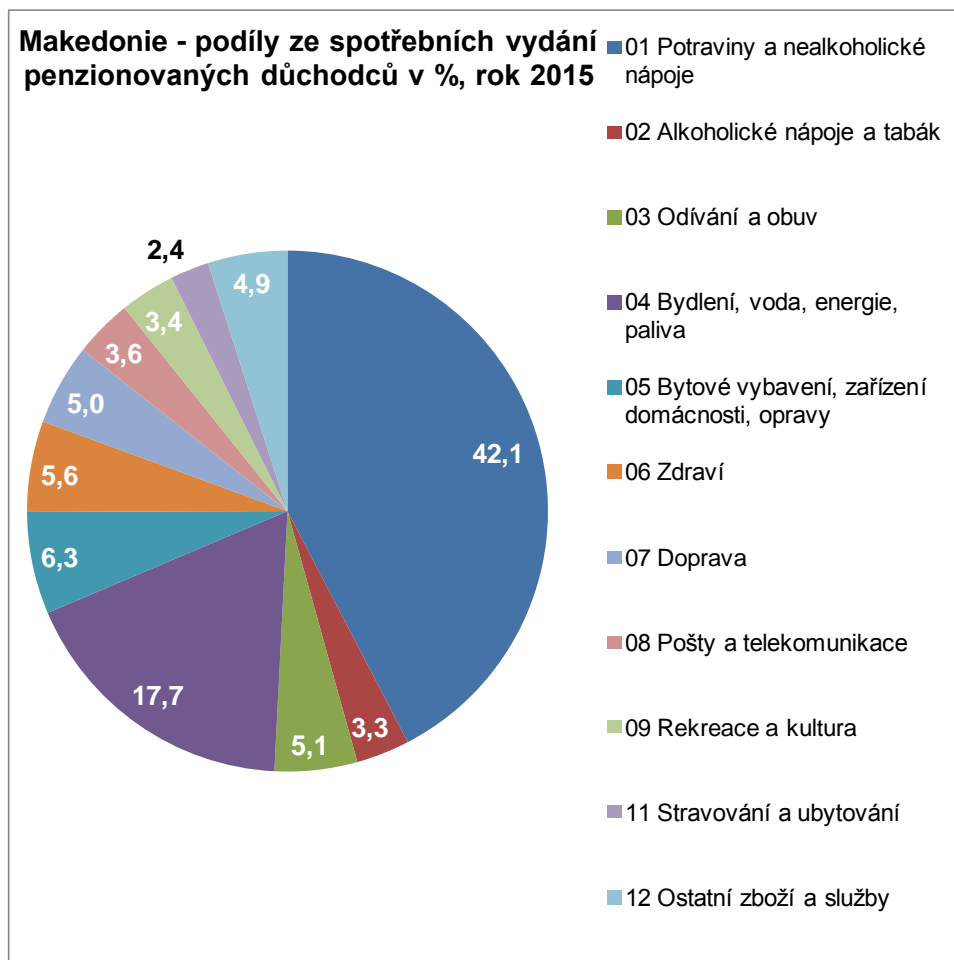
Graf 3

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno)

Rakousko, stát západní Evropy, má rozložení spotřebních vydání penzionovaných důchodců velmi rozdílné od České republiky. Dominují tu také položky 04 a 01 (bydlení a potraviny), ale na rozdíl od Česka jsou výrazně nižší. Třetí vysoký podíl spotřebních výdajů zaujímá položka 07 doprava.

Graf 4

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno)

V Makedonii je nejvýraznější položka 01 potraviny a nealkoholické nápoje. Představuje 42,1 %, což je velmi vysoký podíl oproti ostatním státům. Druhý nejvyšší podíl má položka 04 bydlení, voda, energie, paliva. Na ostatní položky zbývá málo. Třetí v pořadí je položka 05 bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy.

Standard kupní síly

Přesuňme se od relativního k absolutnímu. V předchozí kapitole jsme se zabývali podíly výdajů domácností, v jejichž čele je penzionovaný důchodce, v procentech. V následující kapitole je srovnání absolutní uvnitř Evropské unie. Nástroj, který nám zprostředkuje toto srovnání, je Standard kupní síly (PPS). Celkové množství PPS u penzionovaných důchodců přepočítané na ekvivalent dospělého člověka u jednotlivých států, jsme rozpočítali v poměru, v jakém jsou uvedena spotřební vydání v předchozí kapitole. Toto srovnání je třeba považovat za pouze informativní, nízká čísla jsou zatížena vyšší statistickou chybou. Upozorňujeme ještě na jednu nepřesnost, se kterou je nutné počítat – podíly spotřebních vydání jsou za domácnosti s penzionovaným důchodcem v čele, zatímco standard kupní síly je přepočten na jednoho penzionovaného důchodce. Předpokládejme tedy, že jeden penzionovaný důchodce bude mít spotřební vydání ve stejném poměru, jako domácnost s penzionovaným důchodcem v čele.

Abychom mohli porovnat státy Evropy v absolutní rovině, je třeba použít standard kupní síly (PPS). Standard kupní síly je uměle vytvořený nástroj Eurostatem. Slouží k porovnání jednotlivých států EU. Představme si

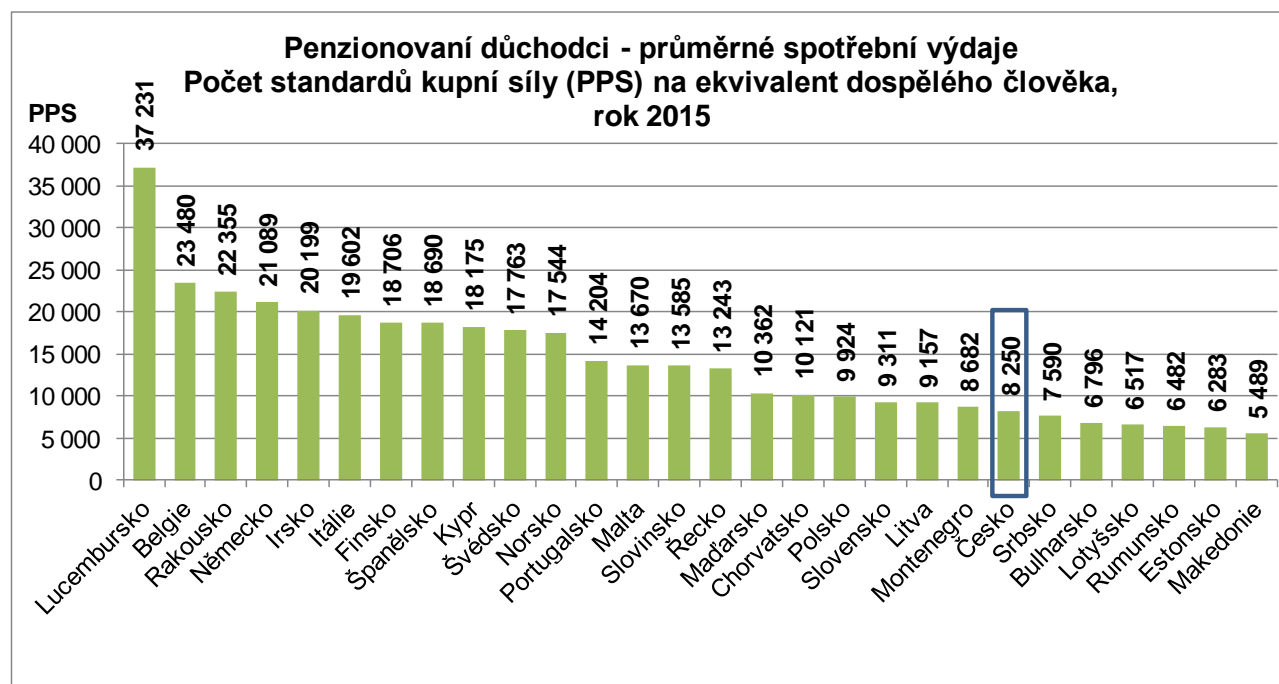
Evropskou unii jako jeden stát, ve kterém se platí PPS. Za jedno PPS si lze pořídit v každé zemi EU28 stejné množství zboží či služeb. Otázka je, kolik PPS mají lidé v jednotlivých zemích k dispozici. Je však třeba mít na paměti, že užití PPS k porovnání jednotlivých států Evropy komplikuje situace, kdy např. alkohol a tabák jsou zatíženy různou spotřební daní v různých evropských státech. K dalšímu zkreslení dochází, pokud důchodci ve velké míře využívají slev, což se projevilo u potravin v České republice.

Položku 10 – Vzdělání vyřazujeme, protože výdaje, které penzionovaní důchodci utratili za vzdělání, jsou minimální a tudíž zatížené velkou statistickou chybou. V některých státech tato položka chybí zcela.

Nejprve se podívejme, kolik PPS mají penzionovaní důchodci v jednotlivých státech Evropy. Zdrojem je tabulka databáze Eurostatu s kódem hbs_exp_t131.

Výrazně nejvíce PPS mají penzionovaní důchodci v Lucembursku (37 231). Od 23 480 PPS do 17 554 PPS (sestupně) mají převážně státy západní Evropy spolu s Itálií, Španělskem a Kyprem. Portugalsko, Malta, Slovinsko a Řecko se pohybují v rozmezí 14 204 PPS (Portugalsko) až 13 243 PPS (Řecko). Následují státy východní Evropy v čele s Maďarskem (10 362 PPS) až po Makedonii (5 489 PPS). Česko má k dispozici pro penzionované důchodce 8 250 PPS, což je o 28 981 PPS méně, než mají penzionovaní důchodci v průměru v Lucembursku a o 9 513 PPS méně než ve Švédsku. Český penzionovaný důchodce má tedy 4,51krát méně PPS než důchodce v Lucembursku a 2,15krát méně PPS než důchodce ve Švédsku. Více PPS než v Česku mají důchodci na Slovensku, v Polsku a Maďarsku. Data jsou za rok 2015, stejně jako podíly spotřebních výdajů v předchozí kapitole.

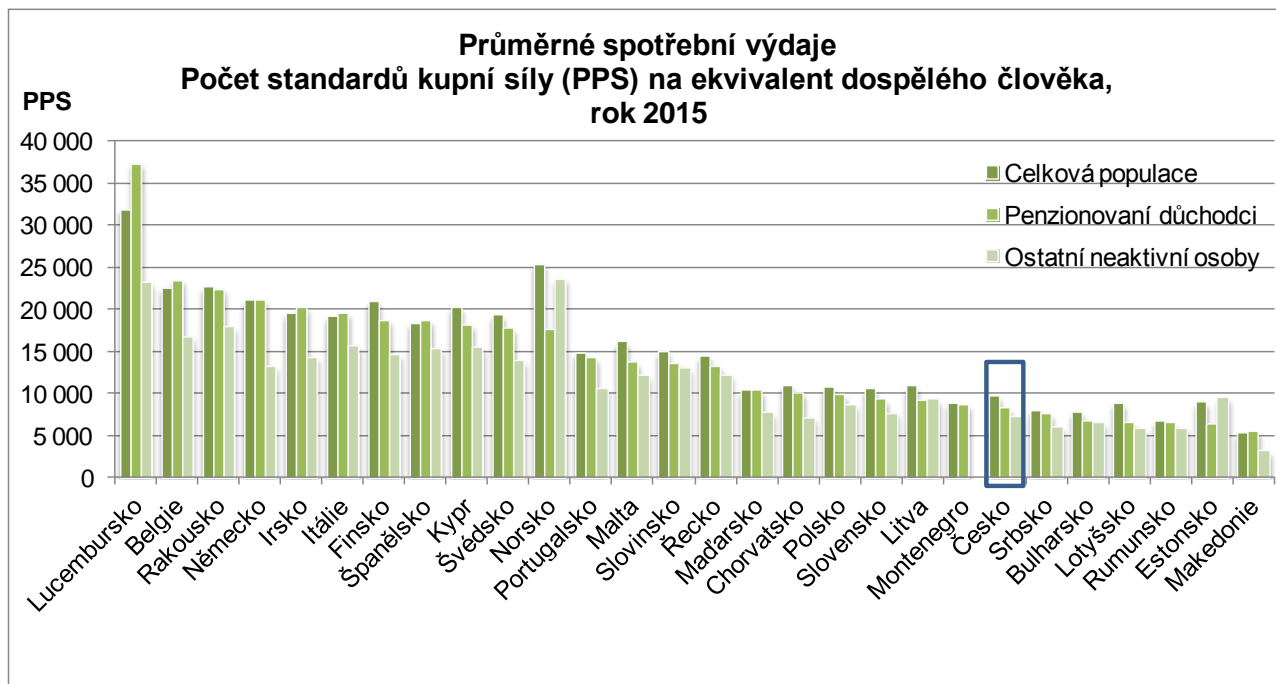
Graf 5

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_exp_t131

Zajímavé je srovnání kupní síly celkové populace, penzionovaných důchodců a ostatních neaktivních osob. V Lucembursku mají výrazně nejvyšší kupní sílu (měřeno v PPS) penzionovaní důchodci na rozdíl od většiny států Evropy. V Lucembursku, Belgii, Německu, Irsku, Itálii a Španělsku a Makedonii mají penzionovaní důchodci vyšší kupní sílu než celková populace. V Norsku, Litvě a Estonsku mají vyšší kupní sílu než penzionovaní důchodci ostatní neaktivní osoby. V Estonsku mají ostatní neaktivní osoby dokonce vyšší kupní sílu než celková populace.

Graf 6

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_exp_t131

Spotřební vydání penzionovaných důchodců v zemích EU v PPS

Celkový počet standardů kupní síly (PPS) penzionovaného důchodce v každé zemi jsme rozdělili v poměru, v jakém byl zjištěn z předchozí kapitoly (viz např. koláčové grafy) na jednotlivé položky COICOP. Hlavní položky jsou v grafech ještě rozděleny na podskupiny. To nám umožňuje porovnat kupní sílu penzionovaných důchodců napříč Evropou.

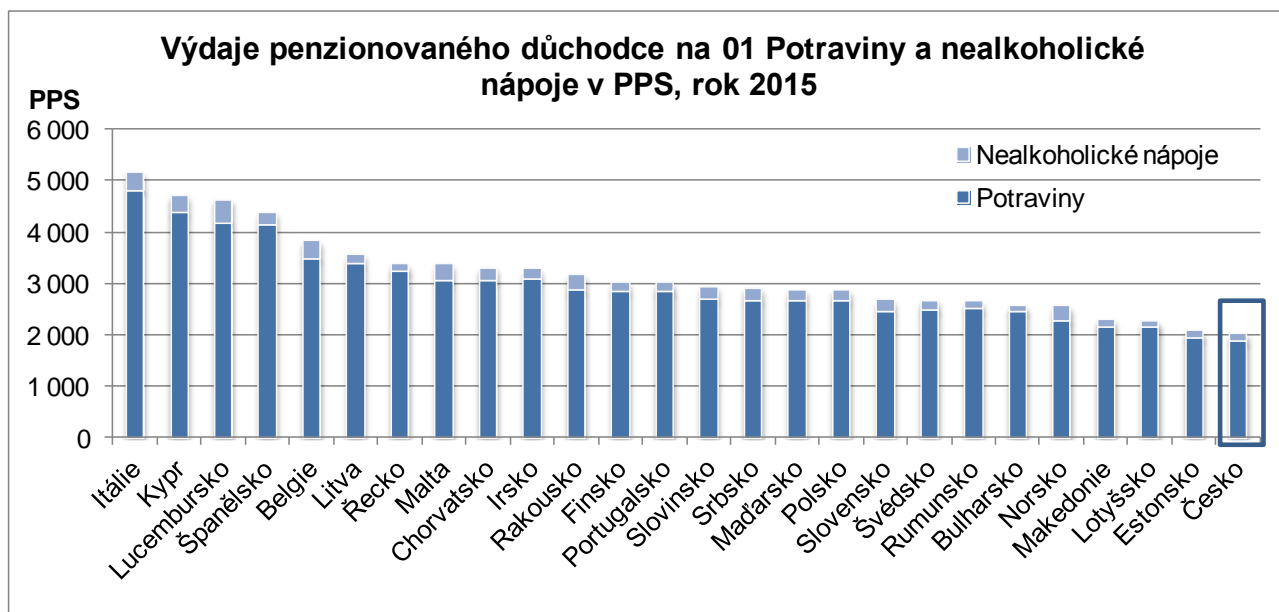
01- Potraviny a nealkoholické nápoje

Podívejme se na položku 01 - Potraviny a nealkoholické nápoje. Vidíme, že český penzionovaný důchodce utratil za potraviny a nealkoholické nápoje nejméně ze všech zde uváděných států EU. Za tyto komodity český důchodce utratil pouze 2 040 PPS, avšak tato částka představuje 24,7 % z jeho vydání. To může být způsobeno šetřením na jídle a masivním využíváním slev.

Nejvíce utratil penzionovaný důchodce v Itálii, na Kypru, v Lucembursku a ve Španělsku. V těchto státech částka v PPS za potraviny a nealkoholické nápoje převýšila 4 000 PPS. V Itálii si penzionovaný důchodce mohl dovolit za tyto komodity utratit dokonce 5 173 PPS, což bylo 26,4 % z jeho vydání, to je jen o 1,7 % více než v Česku. V Itálii má však důchodce k dispozici 19 602 PPS celkem, zatímco český důchodce pouze 8 250 PPS (viz graf 5).

Více PPS než čeští důchodci za potraviny a nealkoholické nápoje vydali důchodci v Estonsku, Lotyšsku a Makedonii. Úsporní v tomto ohledu jsou ještě Norové, Bulhaři, Rumuni, Švédové a Slováci, jejichž penzionovaní důchodci neutratili vyšší částku za potraviny a nealkoholické nápoje než je 2 690 PPS.

Graf 7

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

Graf doplňuje tabulka s počtem PPS, které senioři v jednotlivých státech utratili za položku 01 Potraviny a nealkoholické nápoje.

Tab 2: Výdaje penzionovaného důchodce na položku COICOP 01, Potraviny a nealkoholické nápoje v PPS, rok 2015

	Potraviny	Nealkoholické nápoje	Celkem 01
Itálie	4 819	354	5 173
Kypr	4 378	342	4 720
Lucembursko	4 187	454	4 641
Španělsko	4 142	256	4 398
Belgie	3 496	341	3 838
Litva	3 381	200	3 580
Řecko	3 231	151	3 382
Malta	3 051	328	3 380
Chorvatsko	3 067	246	3 313
Irsko	3 088	202	3 290
Rakousko	2 871	305	3 175
Finsko	2 858	189	3 047
Portugalsko	2 856	166	3 021
Slovinsko	2 714	232	2 945
Srbsko	2 677	239	2 916
Maďarsko	2 670	220	2 890
Polsko	2 669	217	2 887
Slovensko	2 460	230	2 690
Švédsko	2 484	198	2 682

Rumunsko	2 505	152	2 657
Bulharsko	2 471	107	2 579
Norsko	2 275	297	2 571
Makedonie	2 159	154	2 313
Lotyšsko	2 150	129	2 278
Estonsko	1 958	133	2 090
Česko	1 883	157	2 040

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahrnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

02 - Alkoholické nápoje a tabák

Nejvíce PPS za alkoholické nápoje vydali lucemburští důchodci. Zaplatili 555 PPS, zatímco makedonští důchodci vydali za alkohol pouze 60 PPS. Do 100 PPS utratili za alkohol ještě penzionovaní důchodci v Lotyšsku, Srbsku a Bulharsku. Poláci vydali 115 PPS. Čeští penzionovaní důchodci za alkohol příliš peněz nevydávají. Zaplatili za něj v průměru 165 PPS. Vraťme se ke státům, kde za alkohol důchodci utratí podstatně více. Kromě Lucemburska je to především Belgie, která za Lucemburskem zaostává jen o málo. Belgičtí důchodci utratili za alkoholické nápoje v průměru 540 PPS. Důchodci z dalších zemí již tolik za alkohol neutrácejí, avšak mezi 300 a 400 PPS se pohybovala útrata za alkohol především v Irsku (375 PPS), Finsku (354 PPS), Rakousku (330 PPS), Norsku (316 PPS) a Švédsku (308 PPS). Italští, litevští a španělské důchodci utratí za alkohol mezi 200 až 300 PPS. Státy východní a jižní Evropy včetně Česka za alkohol mnoho neutrácejí.

Srovnání za alkohol a tabák odráží však pouze, kolik penzionovaní důchodci za tyto komodity utratili, ale PPS zde přestává plnit funkci na které je založen z jeho definice, a sice že za jeden PPS je možné si koupit stejný objem zboží ve všech státech EU, protože tabák a alkohol jsou komodity zatížené v každé zemi jinou spotřební daní.

Podívejme se na druhou komoditu z položky 02, a sice na tabák. Ve kterých státech Evropské důchodci utratili za tabák nejvíce? Jsou to Norové, jejichž penzionovaní důchodci utratili za tabák 514 PPS. Zde zase musíme připomenout různé nastavení spotřební daně, ale i skutečnost, že sociální systém je v Norsku pro důchodce příznivý a důchody jsou tomu odpovídající. V takové situaci však nejsou Řekové, přesto řečtí důchodci utrácejí za tabák po Norech nejvíce. Řečtí důchodci utratili za tabák 318 PPS. Hodně za tabák vydali také důchodci na Kypru (274 PPS). K velkým kuřákům patří i důchodci v Rumunsku (250 PPS). Čeští důchodci za tabák příliš neutrácejí (116 PPS). Ani ne 100 PPS vydali za tabák důchodci v Litvě (80 PPS) a v Lotyšsku (83 PPS).

